

marquis: Gábor József; Sieniawska Elisabetha hercegnő: Ambrus Zoltánné; Vay Ádám: Várady Sándor; Andrássy Miklós páter: Ney Dávid; Korbe apát: Pichler Elemér; 1. Kuruc: Dalnoki Béni, 2. Hegedüs Ferenc, 3. Kornai Richárd. Vezető: Szikla Adolf.

A trilógia II. darabja: »II. Rákóczi Ferenc«. Bem. 1909. jan. 30. U. o. Szereposztása: Zrinyi Ilona: Vasquez Italia gr.; II. Rákóczi Ferenc: Szemere Árpád; Rákóczi Julianka: Payer Margit; Absolon: Venczell Béla; Radics: Várady Sándor; Kőrösi: Mihályi Ferenc; Badinyi: Kertész Ödön; Gazda: Ney Dávid; Kulcsár: Dalnoki Béni; Hesseni Sarolta: Flatt Gizella; Sieniawska hercegnő: Szamosi Elza; gr. Bercsényi M.: Mihályi Ferenc; gr. Nigrelli: Kornai Richárd; Longueval: Anthes György; Korcsmáros: Déri Jenő; Kapitány: Hegedüs Ferenc; Bence: Dalnoki Viktor; Berzeviczy: Pichler Elemér; Esze Tamás: Szendrői Lajos.

A trilógia harmadik darabja: »Rodosto«, dalmű 3 felv. Bem. u. o. 1912. márc. 20. Szereposztása: II. Rákóczi Ferenc: Rózsa Lajos; Sarolta Amália: Krammer Teréz; Rákóczi György: Kodolányi; Sieniawska hercegnő: Sándor Erzs; Bercsényi Miklós: Dalnoki Viktor; Longueval: Balta Károly; gr. Eszterházy Antal: Juhász; Máriássy Ádám: Budai; gr. Csáky Mihály: Várady Sándor; János: Déri Jenő; Öreg paraszt: Venczell Béla; Parasztaszony: Háber Györgyi; Lengyel katonatiszt: Ney Bernát; Lengyel katona: Várkonyi; Csajághy brigadéros: Pichler Elemér. Vezető: Szikla Adolf.

Rákóczi Ferenc (II.) fogsága, dr. 5 felv. Írta: Szigligeti Ede. Bem. 1848. nov. 4-én, a Nemzeti Színházban.

Rákóczi-induló-t a Nemzeti Színházban az 1860-ban hazatért Reményi Ede közkívánatra, noha tiltva volt, eljátszotta óriási hatással. Művészb formában, Berlioz Hector francia zeneköltő nagyértékű és rendkívül hatásos zenekari feldolgozásában, 1846-ban a Nemzeti Színház mutatta be. Petrichevich Horváth Lázár, a »Honderú« szerkesztője, előzetesen betekintett a partitúrába és meglepetve látta, hogy Berlioz pianoval jelölte meg az in-

duló zajos bevezetését. Aggódva a siker érdekében, figyelmeztette Berliozt. Ez azonban mosolyogva mondta, hogy »a cigányok mindent elrontanak.« A szorongásig megtelt színházban a közönség nagy izgatottsággal várta az előadást. Már az első hangok fölkeltek az érdeklődést. A cigányok a Rákóczi-indulót nagy zajjal párosult élénkséggel szokták kezdeni és ime a zenekar most halkán, a húros hangszerek pengetésével kísért fuvolákkal kezdte. A fokozat azonban egyre növekedett. A zene hullámmozgása árként emelkedett, a hangok egyre tömörebb kifejezést vettek fel, a tömegesen alkalmazott ütőhangszerek az ágyúkhöz hasonló morajjal váltak ki, s a zenekar most már nekizudulva, eddig itt teljesen ismeretlen hangerővel töltötte be a színházat, mindenkit magával ragadva. A hangulat percről-percre emelkedett s Berlioz a tomboló tapsviharra kénytelen volt az előadást megismételni. Minden oldalról üdvözölték és fényesen ünnepelték. Pesti tartózkodásáról emlékirataiban rokonszenvesen s hízegőleg nyilatkozik. Tudvalevő, hogy Rákóczi-átiratát bevette a »Damnation de Faust« c. drámai szimfóniájának első részébe s világszerte ez a rész biztosítja a remekmű szenzációs hatását; ez a hatalmas mű a M. Kir. Operaházban 1904. márc. 29-én került először előadásra.

Rakodczay Pál, színigazgató, író, később polgári iskolai tanár, sz. 1856. jan. 15-én, Pesten, megh. 1921. jún. 4-én, Szentendrén. Négy gimnáziumot végzett; a tanulásba azonban beleunt s így könyvkereskedő lett. Ekkor az volt a terve, hogy felcsap színésznek, de mert kistermetű volt, szándéka meghiusult és így a könyvkereskedői pályán működött hetedfél évig. Közben elemi- és polgári iskolai tanári vizsgát tett és mint székesfővárosi tanító nyert alkalmazást. Azonban a színészetért továbbra is rajongott és hihetetlen szorgalommal tanulmányozta a színészet elméleti kérdéseit. 1886. febr. 14-én ennek hatása alatt a Petőfi-Társaságban Kántorné jellemrajzáról értekezett. Ekkor már mint műkedvelő is kitűnt nem köznapi műveltségével és mint recitátor is kezd működni. 1887. jan. 8-án fellép Kolozsvárott mint Shylock. 1889. márc. havában mint